

**REZUMAT NON TEHNIC
LA RAPORTUL DE MEDIU PENTRU PR SUD-EST 2021-2027**

<p>(a) un rezumat al conținutului, principalele obiective ale planului sau programului și legăturile lor cu alte planuri și programe relevante;</p>	<p>Programul Regional PR Sud - Est 2021-2027 este realizat conform regulamentelor europene care vizează Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul de Coeziune (FSE+) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM), fiind sprijinit prin acestea.</p> <p>Prioritățile de investiții ale programului se aliniază obiectivelor politicii de coeziune ale Uniunii Europene preluate din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize. Fiecare prioritate urmărește unul sau mai multe obiective specifice definite în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune.</p> <p>Obiectivul general al programului este creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, în scopul reducerii disparităților intraregionale și dezvoltării sustenabile, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic, printr-o serie de obiective specifice (12 obiective specifice) corespunzătoare celor 5 obiective de politică stabilite de Comisia Europeană pentru perioada 2021-2027 și 7 priorități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Europă mai competitivă și mai inteligentă prin promovarea unei transformării economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și SMART CITY - OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate; - OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice; - OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității
---	--

	<p>IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;</p> <ul style="list-style-type: none"> - OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 2 - O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri - OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; - OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordări ecosistemice; - OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare. <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 3 – O regiune cu emisii de carbon reduse - OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Europă mai conectată prin creșterea mobilității:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 4 – O regiune accesibilă - OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere <ul style="list-style-type: none"> • <i>Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritatea 5 : O regiune educată: - OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online. - OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în
--	---

dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

- *Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale:*

- **Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă**

- OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;
- OS e (ii) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane.

- **Prioritatea 7 – Asistență Tehnică**

Viziunea strategică a PR SE 2021-2027 are la bază nevoile și oportunități de dezvoltare, identificate și prioritizate ca fiind cele mai relevante în contextul stadiului actual de dezvoltare socio-economică a regiunii și complementare cu documentele regionale, naționale și europene prin care se stabilesc direcții de acțiune strategică:

- Consolidarea capacităților și competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate/Intensificarea cooperării între universități/ instituțiile de cercetare și dezvoltare și mediul de afaceri;
- Cresterea sprijinului pentru dezvoltarea afacerilor pentru consolidarea competitivității;
- Valorificarea avantajelor digitalizării, susținerea conceptului de SMART CITY;
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Regenerare urbană și spații verzi;
- Dezvoltarea mobilității regionale și locale;
- Conectivitate regională (îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T) și descongestionarea traficului;
- Îmbunătățirea infrastructurii de educație și adaptarea la cerințele de pe piața muncii;
- Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului;
- Dezvoltare urbană durabilă;
- Sistemul de management și control al PR SE.

Programul creează complementarități și sinergii cu alte programe și/sau instrumente de finanțare.

Programul Regional Sud-Est 2021-2027 este în concordanță cu următoarele strategii naționale, programe și contribuie la realizarea acestora.

1. Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR)

Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR) asigură un cadru general pentru anumite părți ale Europei Centrale și de Sud-Est cu scopul susținerii integrării și a dezvoltării integrate. Regiunea Dunării constă în 14 țări (Germania, Austria, Republica Slovaca, Republica Cehă, Ungaria, Slovenia, **România**, Bulgaria, Croația, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Republica Moldova și Ucraina).

Strategia se bazează pe 4 piloni: Interconectarea Regiunii Dunării, Protejarea mediului în Regiunea Dunării, Creșterea prosperității în Regiunea Dunării și Consolidarea Regiunii Dunării.

Strategia este însoțită de un Plan de Acțiune „evolutiv” care defalcă 11 Domenii Prioritare în acțiuni și exemple de proiecte. În toate aceste domenii de interacțiune se pot identifica provocări și oportunități, în funcție de amploarea fenomenelor (nivel local, regional sau internațional) și în funcție de factorii determinanți principali, cum ar fi, de exemplu, schimbările de mediu la nivel mondial sau piețele internaționale de turism.

Toți cei patru piloni ai Strategiei se regăsesc în Prioritățile și obiectivele *PR SE*. Programul va încerca să creeze sinergii și complementarități cu EUSDR și să contribuie direct la implementarea Strategiei Macroregionale pentru Regiunea Dunării. Prin urmare, Regiunea Dunării cuprinde parțial zona vizată de Program. Conexiunile dintre zona vizată de program și Regiunea Dunării pot să fie analizate în următoarele domenii principale: mobilitate, energie, mediu, riscuri și dezvoltare socio-economică.

2. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea ca statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Strategia prezintă 17 obiective pentru dezvoltare durabilă, astfel: ODD1 – Fără sărăcie; ODD2 – Foamete zero; ODD3 – Sănătate și bunăstare; ODD4 – Educație de calitate; ODD5- Egalitate de gen; ODD6- Apă curată și sanitație; ODD7 – Energie curată la prețuri accesibile; ODD8 – Munca decentă și creștere economică; ODD9-

Industria, inovație și infrastructură; ODD10 – Inegalități reduse; ODD11- Orașe și comunități durabile; ODD12 – Consum și producție responsabile; ODD13 – Acțiune în domeniul schimbărilor climatice; ODD14 – Viața acvatică; ODD15 – Viața terestră; ODD16 – Pace, justiție și instituții eficiente; ODD17 – Parteneriate pentru realizarea obiectivelor.

Programul va încerca să creeze sinergii și complementarități cu Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României 2030 și să contribuie direct la implementarea acesteia.

3. Pactul verde european (European Green Deal)

Pactul verde european reprezintă noua strategie de creștere a UE prin care se stabilește linia de orientare a diverșilor politici europene pentru o perioadă de 5 ani. Documentul este în strânsă legătură cu mai multe domenii de interes, respectiv mediu, schimbări climatice, energie, industrie, transporturi, etc. Scopul documentului este de a facilita atingerea obiectivului de neutralitate climatică.

Programul contribuie la atingerea scopului propus prin Pactul verde european prin obiectivele sale specifice, O.S. (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor cu gaze cu efect de seră; O.S. (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice; O.S. (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon; O.S. (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.

4. Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice

Acest document strategic prezintă o viziune pe termen lung a Uniunii Europene pentru ca aceasta să devină *o societate rezilientă la schimbările climatice și adaptată la efectele schimbărilor climatice pentru orizontul de timp 2050. Măsurile prevăzute în acest document strategic prevăd: o mai bună colectare și partajare a datelor pentru a îmbunătăți accesul la cunoștințe și schimbul de cunoștințe privind impactul schimbărilor climatice; soluții bazate pe natură, pentru a contribui la consolidarea rezilienței la schimbările climatice și la protejarea ecosistemelor; integrarea adaptării în politicile macrobugetare.*

Programul contribuie la atingerea scopului propus prin Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice prin obiectivul său specific O.S. (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a

rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice.

5. Directiva Cadru-Apă (2000/60/CE)

Conform Directivei Cadru- Apă este "necesară definirea unor principii comune pentru a coordona eforturile făcute de statele membre pentru îmbunătățirea protecției apelor Comunității din punct de vedere calitativ și cantitativ, pentru a promova o utilizare viabilă din punct de vedere ecologic a apei, pentru a contribui la controlul problemelor transfrontaliere privind apa, pentru a proteja ecosistemele acvatice și cele terestre, precum și zonele umede care depind direct de acestea și pentru a proteja și dezvolta utilizările potențiale ale apelor Comunității".

Programul contribuie la atingerea scopului propus prin Directiva Cadru-Apă prin obiectivele sale specifice, respectiv O.S. (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice.

6. Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030

Acest document strategic prezintă cadru global pentru biodiversitate post 2020, iar prin intermediul lui UE se angajează să oprească pierderea biodiversității și să-și conserve și să-și refacă ecosistemele.

Programul contribuie la atingerea scopului propus prin Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030 prin obiectivele sale specifice, respectiv O.S. (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice.

7. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021-2027

PR SE este complementar cu PODD în cadrul OS b (i), OS b (iv) și OS b (vii) și va crea sinergii și complementarități cu acesta prin acțiunile ce vizează eficiența energetică, consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic, susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000.

8. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) 2021-2027

PR SE este complementar cu POCIDIF în cadrul OS a (i), OS a (ii), OS a (iii), OS a (iv), OS d (ii), OS e (i) și OS e (ii) și va crea sinergii și complementarități cu acesta prin acțiunile ce vizează susținerea activităților de cercetare și inovare, creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri, smart city, instrumente financiare, dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă. De asemenea complementar cu investițiile în infrastructură care se vor realiza prin PR SE, POCIDIF are în vedere investiții pentru digitalizarea în educație la nivel național și digitalizarea în cultură.

9. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027

PR SE este complementar cu POEO în cadrul OS d (ii) și va crea sinergii și complementarități cu acesta prin acțiunile ce vizează investițiile în infrastructura educațională și dotarea acestora.

10. Programul Operațional Transport (POT) 2021-2027

PR SE este complementar cu POT în cadrul OS b (viii) și OS c (ii) și va crea sinergii și complementarități cu acesta prin acțiunile ce vizează investițiile în mobilitatea urbană și dezvoltarea infrastructurii regionale de transport.

11. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ) 2021-2027

PR SE este complementar cu POTJ în ceea ce privește activități de cercetare și inovare, transfer tehnologic, reducerea poluării, economie circulară, creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată și digitalizare.

12. Programul Operațional Sănătate (POS) 2021-2027

PR SE este complementar cu POS în cadrul OS și va crea sinergii și complementarități cu acesta prin acțiunile ce vizează cercetarea și inovarea și digitalizarea.

De asemenea, PR SE 2021-2027 este corelat cu următoarele strategii locale: Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a Polului Național de creștere – Zona Metropolitană Constanța (2017-2023); Strategia de Dezvoltare a Municipiului Tulcea 2021-2030 (aflată la data realizării prezentului Raport de mediu în consultare publică); Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Brăila 2016-2023; Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Buzău 2016-2023; Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Focșani 2014-2023; Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Galați 2021-2027 (aflată la data realizării prezentului Raport de mediu în curs de elaborare); Strategia de dezvoltare a județului Braila 2021-2027; Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Buzău 2021-2027; Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Constanta pentru perioada 2021-2027; Strategia de Dezvoltare a Județului Galați pentru perioada 2021-2028; Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Tulcea pentru perioada 2021-2027; Strategia de Dezvoltare a Județului Vrancea pentru perioada 2021-2027, planurile de mobilitate ale municipiilor.

Documentele strategice la nivel de regiune trebuie să fie **complementare și sinergice**, stimulând astfel un **efect de pârghie reciprocă asupra investițiilor, evitând în același timp suprapunerile**. În acest sens, prioritățile propuse pentru viitorul PR SE 2021-2027 vor consolida strategiile/programele/planurile

	<p>adoptate de fiecare județ/municipiu pentru a pune în aplicare prioritățile regionale și locale, acordând o atenție specială nevoilor și oportunităților, adăugând valoare altor intervenții FEDR, FSE+, Fondul de Coeziune.</p>
<p>(b) aspecte relevante ale situației ecologice și evoluția sa probabilă fără punerea în aplicare a planului sau programului</p>	<p>În cazul în care PR Sud - Est 2021-2027 nu s-ar implementa, ar persista în regiunea Sud - Est problemele identificate de tipul:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Consum de energie ridicat în clădiri publice și rezidențiale, ➤ Spații verzi insuficiente, spații publice urbane degradate; ➤ Atractivitate scăzută a transportului public și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina; ➤ Infrastructura rutieră regională insuficient conectată la rețeaua TEN-T, grad ridicat de congestie pe rețeaua rutieră; ➤ Infrastructura rutieră regională insuficient conectată la rețeaua TEN-T, grad ridicat de congestie pe rețeaua rutieră; ➤ Valorificare insuficientă a potențialului turistic; ➤ Amplasarea neadecvată a noilor obiective (industrie, agricultură, comerț, rezidențial) în raport cu ariile naturale protejate; ➤ Absența unor evaluări cumulative privind impactul fiecărui sector de activitate, și lipsa evaluărilor cumulative privind aglomerarea unor obiective (zone rezidențiale, zone industriale în expansiune) în areale restrânse; ➤ Lucrări neadecvate de reconstrucție ecologică care nu ar permite refacerea habitatelor naturale; ➤ La nivelul Regiunii Sud-Est există disparități însemnate în ceea ce privește dimensiunea și calitatea spațiilor verzi, toate zonele urbane având însă nevoie de investiții în domeniu; ➤ Degradarea zonelor de interes cultural ca urmare a dezvoltării unor zone cu funcțiuni incompatibile cu zone care adăpostesc obiective culturale; ➤ Exploatarea resurselor neregenerabile într-un ritm alert; ➤ Depozitarea necontrolată a tuturor tipurilor de deșeuri; ➤ Valori depășite ale poluanților emiși de traficul auto (PM10, PM2,5, NOx etc), <p>ceea ce pe termen lung ar determina o degradare a calității mediului .</p>
<p>(c) caracteristicile de mediu ale zonelor care pot fi afectate semnificativ;</p>	<p>Principalele caracteristici ale mediului ale unor zone care ar putea fi afectate semnificativ pot fi caracterizate astfel:</p> <p><u>Calitatea aerului</u></p> <p>Principalele presiuni asupra calității aerului sunt determinate de traficul rutier, arderile de combustibili din diferite procese tehnologice sau în centrale termice industriale/rezidențiale, exploatarea materiilor prime, lucrări de construcții, activități agricole și/sau agrozootehnice (utilizarea pesticidelor și creșterea</p>

intensivă a animalelor). Cele mai afectate areale sunt reprezentate de către localitățile urbane, unde sunt concentrate cele mai multe obiective industriale care emit poluanți în atmosferă, iar traficul rutier fiind intens.

La nivelul Regiunii Sud-Est, emisiile în atmosferă cu cea mai mare influență asupra calității aerului o au următoarele activități:

- activitatea industrială de la Combinatul siderurgic Liberty Galați prin creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- extragerea de resurse naturale și prin poluarea aerului provenită din stocarea pe termen lung a deșeurilor miniere (halde sterile neacoperite);
- transportul rutier prin creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- încălzirea rezidențială prin emisiile de particule primare în suspensie;
- alte emisii de substanțe poluante din activitățile industriale;

Programul PR SE 2021-2027 nu propune proiecte care să producă suplimentar emisii față de cele din prezent, majoritatea acțiunilor indicative și a axelor prioritare propun măsuri ce vor reduce emisiile în atmosferă, de exemplu prin:

- Modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la drumuri expres sau autostrăzi (acțiune indicativă a obiectivului specific OS 8 – Axa prioritară 4);
- Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Promovarea de proiecte inovatoare dedicate caracterului pentru Orașe smart și prietenoase cu mediul;
- Îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea fizică a spațiilor publice urbane
- Amenajarea taberelor pentru tineri, promovarea turismului durabil în zone rurale și urbane cu valoare specială.

Calitatea apelor

În aria de implementare a *Programului*, resursele de apă sunt reprezentate atât din sursă subterană, cât și din sursă de suprafață (râuri/lacuri) din bazinele hidrografice: Buzău-Ialomița, Siret, Prut și al Bazinul Internațional al Fluviului Dunărea.

Principalele presiuni asupra calității apei sunt determinate de contaminarea apelor uzate care conțin atât materii în suspensie, substanțe organice, nutrienți, cât și poluanți ca metalele grele,

detergenți, hidrocarburi petroliere, îngrășăminte, pesticide utilizate în agricultură.

Menționăm că poluarea cu nitriți și fosfați în apele de suprafață nu înregistrează valori peste limita admisă prevăzută în legislația națională.

La nivel european, obiectivele de mediu privind corpurile de apă sunt prevăzute în Directiva Cadru Apă (DCA), acestea constituind elementul central al acestei reglementări. Scopul Directivei este acela de protecție pe termen lung, utilizare și gospodărire durabilă a apelor.

Potențialele emisii în apă pot apărea în urma dezvoltării următoarelor acțiuni indicative:

- Construirea lucrărilor noi de artă (poduri) ca parte a DJ-urilor, în funcție de soluțiile tehnice propuse;
- Realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului față de efectele generate de condițiile meteorologice extreme – inundații, viscol, etc.;
- Construirea/modernizarea/reabilitarea facilităților de acostare a navelor de transport pasageri, ambarcațiuni de agrement, sistemele de ancorare și îmbarcare/debarcare a pasagerilor.

În ansamblu, obiectivele de mediu includ următoarele elemente:

- Pentru corpurile de apă de suprafață: atingerea stării ecologice bune și a stării chimice bune, respectiv a potențialului ecologic bun și a stării chimice bune pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale;
- Pentru corpurile de apă subterane: atingerea/menținerea stării chimice bune și a stării cantitative bune;
- Reducerea progresivă a poluării cu substanțe prioritare și încetarea sau eliminarea treptată a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase din apele de suprafață, prin implementarea măsurilor necesare;
- "Prevenirea sau limitarea" evacuării de poluanți în apele subterane, prin implementarea de măsuri;
- Inversarea tendințelor de creștere semnificativă și durabilă a concentrațiilor de poluanți în apele subterane;
- Nedeteriorarea stării apelor de suprafață și subterane (art. 4.1.(a)(i), art. 4.1.(b)(i) ale DCA);
- Pentru zonele protejate: atingerea obiectivelor prevăzute de legislația specifică.
- Protecția privind riscurile de inundare și adaptare la schimbări climatice.

Corpurile de apă sunt afectate semnificativ de către alterările hidromorfologice, dar și de un număr semnificativ de proiecte care au ca scop asigurarea apărării împotriva inundațiilor, producerea de

energie electrică, navigație, în diferite stadii de planificare și implementare care contribuie la alterarea fizică a corpurilor de apă. Menționăm faptul că prin implementarea proiectelor posibilelor presiuni ar putea să conducă la deteriorarea stării corpurilor de apă, lucru confirmat sau nu în cadrul studiilor care fac parte din cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

Precizăm că la momentul elaborării studiilor de fezabilitate și/sau a proiectelor tehnice vor fi luate în considerare tehnologii noi, astfel încât investițiile propuse să aducă cât mai mici prejudicii mediului și fără efecte semnificative.

Calitatea solului

La nivelul ariei de implementare a *Programului*, calitatea solului este tot mai afectată de diferite procese de degradare, fie că vorbim de procesele derivate din activitatea umană sau fenomene naturale. Principalele sectoare economice cu impact semnificativ asupra solului provin din: industria minieră și metalurgică (prin procesare și depozitare a deșeurilor, iazuri de decantare și halde de steril), industria chimică (prin depozitare de deșeuri din combinate chimice, petrochimice și fabrici de medicamente, situri abandonate), industria petrolieră (prin poluarea solului cu hidrocarburi și cu metale grele), depozite vechi de pesticide și alte activități la scară mare (prelucrarea metalelor, depozitele de deșeuri menajere neconforme, siturile militare, industria de prelucrare a lemnului, centralele electrice pe cărbune, activități de transport, activități de service, etc.), sectorul agricol.

Calitatea solurilor este afectată în diferite grade de poluare produsă de diferite activități industriale. În domeniul protecției solurilor, prin poluare se înțelege orice dereglare care afectează calitatea acestora din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ.

Principalele sectoare economice cu impact semnificativ asupra solului provin din: industria minieră și metalurgică (prin procesare și depozitare a deșeurilor, iazuri de decantare și halde de steril), industria chimică (prin depozitare de deșeuri din combinate chimice, petrochimice și fabrici de medicamente, situri abandonate), industria petrolieră (prin poluarea solului cu hidrocarburi și cu metale grele), depozite vechi de pesticide și alte activități la scară mare (prelucrarea metalelor, depozitele de deșeuri menajere neconforme, siturile militare, industria de prelucrare a lemnului, centralele electrice pe cărbune, activități de transport, activități de service, etc.).

Calitatea solurilor este afectată în diferite grade de poluarea produsă de diferite activități, după cum urmează:

- Poluarea (degradarea) solurilor prin exploatări miniere la zi, balastiere, cariere:

Suprafețe importante sunt ocupate de balastiere (circa 1.500 ha la nivel național), care adâncesc albiile apelor, producând scăderea nivelului apei freatiche, ca urmare, reducerea rezervelor de apă din zonele învecinate, dar și deranjarea solului prin depunerile de materiale extrase. Cele mai mari suprafețe afectate de exploatări de agregate minerale sunt în județele: **Vrancea, Galați și Buzău**.

Ca urmare, se pierde stratul fertil de sol, dispar diferite folosințe agricole și forestiere.

- Poluarea cu deponii precum și cea provenită de la halde, iazuri de decantare, depozite de steril de la stațiile de flotare, depozite de deșuri etc:

Creșterea volumului deșeurilor industriale și menajere ridică probleme deosebite, atât prin ocuparea unor suprafețe de teren importante, cât și pentru sănătatea oamenilor și animalelor. Iazurile de decantare în funcțiune pot afecta terenurile înconjurătoare în cazul ruperii digurilor de retenție, prin contaminarea cu metale grele, cu cianuri de la flotație, cu alte elemente în exces (cum a fost cazul în anii precedenți la Baia Mare). Din datele inventarierii preliminare rezultă că acest tip de poluare afectează 6.639 ha în 35 județe din care 5.773 ha excesiv.

Cele mai mari suprafețe se înregistrează în regiunile Vest (23,2%), Nord-Est (20,5%), Nord-Vest (19,7%), Centru (12,3%), Sud-Vest Oltenia (12,2%). Astfel observăm că regiunea Sud – Est este printre cele mai puțin afectate la nivel național de poluarea cu deponii.

- Poluarea cu deșuri și reziduuri anorganice (minerale, materii anorganice, inclusiv metale, săruri, acizi, baze) de la industrie (inclusiv industria extractivă):

Se apreciază că acest tip de poluare afectează 844 ha, din care 360 ha sunt afectate excesiv, majoritatea fiind în județele cu activitate minieră, de industrie siderurgică și de metalurgie neferoasă. La nivel de regiune cele mai mari suprafețe sunt în regiunea Sud-Vest Oltenia (30%), **regiunea Sud-Est (27,4%)**, NordVest (13,6%), regiunea Vest (12,9%).

- Poluarea cu deșuri și reziduuri organice de la industria alimentară, ușoară și alte industrii:

Sunt afectate 348 ha din care excesiv 287 ha. Cele mai mari suprafețe se găsesc în județele Caraș-Severin (150 ha) și **Galați (101 ha)**.

- Poluarea cu ape sărate (ape de zăcământ) (provenite de la extracția de petrol) sau asociată și cu poluarea cu țite:i

Prin acest tip de poluare este dereglat echilibrul ecologic al solului, subsolului și apelor freatiche pe 2.654 ha, din care puternic-excesiv,

pe 1.205 ha. Cantitățile ridicate de apă sărată, în cazul unor „eruții”, schimbă drastic chimismul solurilor și subsolurilor, în sensul pătrunderii sodiului în complexul adsorbiv, cu efecte toxice pentru plante, apărând flora specifică sărăturilor și impurificând apa freatică (apa subterană aflată la nivelul subsolului). În cazul terenurilor în pantă apar alunecări de teren datorate infiltrațiilor apelor de zăcământ. Acestea contribuie prin fenomene de umectare, umflare, etc manifestate la nivelul stratelor ce conțin argile. De asemenea, poate fi dereglată compoziția apelor freactice, care alimentează puțurile și forajele de apă din gospodăriile locuitorilor aflate pe teritoriul învecinat. Cele mai importante suprafețe raportate din regiunea Sud – Est sunt situate în **judetul Buzău**.

- Poluarea cu petrol de la activitățile de extracție, transport și prelucrare:

Procesele fizice ce rezultă în urma activității de extracție a petrolului constau în deranjarea stratului fertil de sol în cadrul parcurilor de exploatare/parcuri de separatoare (suprafețe excavate, rețea de transport rutier, rețea electrică, conducte sub presiune și cabluri îngropate sau la suprafața solului etc.). Toate acestea au ca efect tasarea solului, modificări ale configurației terenului datorate excavării și, în final, reducerea suprafețelor productive agricole sau silvice.

Procesele chimice sunt determinate de tipul de poluare:

- cu petrol sau cu petrol și apă sărată (apă de zăcământ) (mixtă);
- poluare ascendentă, descendentă și suprapusă.

Deșeuri

Categoriile de deșeuri care se produc în diferite domenii de activitate sunt: deșeurile industriale care reprezintă cele mai mari cantități anuale raportate la alte tipuri de deșeuri produse, așa cum este cazul deșeurilor municipale sau al celor provenite din sectorul agricol. Acestea pot fi clasificate în deșeuri periculoase și nepericuloase. Astfel, deșeurile care se produc în mod curent, atât de către populație, cât și de operatorii economicii sau alte entități publice/locale sunt:

- deșeuri municipale;
- fluxuri speciale de deșeuri: deșeuri de ambalaje, deșeuri alimentare, deșeuri de echipamente electrice și electronice, deșeuri de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz, uleiuri uzate, deșeuri din construcții și desființări, namoluri rezultate de la epurarea apelor uzate orasenesti, deșeuri cu continur de PBC, deșeuri de azbest;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deșeuri rezultate din activitățile unităților sanitare și din activitățile veterinare; ➤ deșeuri industriale; ➤ deșeuri din agricultura, silvicultură și pescuit. <p>În vederea unei gestionări eficiente a deșeurilor provenite din sectoarele economice, Uniunea Europeană a adoptat o serie de politici¹ prin care se încearcă reducerea impactului deșeurilor asupra mediului și sănătății, cât și îmbunătățirea eficienței energetice. Principalul obiectiv pe termen lung implementat la nivelul Uniunii Europene este acela de reducere a cantității de deșeuri generate și, acolo unde această acțiune nu poate fi evitată, utilizarea acestora ca resursă pentru a se obține astfel niveluri mai ridicate în ceea ce privește reciclarea și eliminarea lor în condiții de siguranță.</p> <p>În conformitate cu obiectivele prioritare de politica UE în sectorul gestionării deșeurilor se propun următoarele acțiuni pentru mediu, ce vor fi incluse în cadrul dezvoltării proiectelor ce vor fi propuse prin PR SE 2021-2027:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Reducerea cantităților de deșeuri generate; ➤ Maximizarea reutilizării și reciclării; ➤ Adoptarea de strategii durabile pe principiile economiei circulare; ➤ Limitarea incinerării la materialele care nu sunt reciclabile; ➤ Limitarea progresivă a depozitării la deșeuri care nu pot reciclate sau valorificate; ➤ Asigurarea implementării depline a obiectivelor politicii privind deșeurilor, în toate statele membre.
<p>(d) orice problemă de mediu existentă care este relevantă pentru plan sau program, inclusiv, în special, cele care sunt legate de orice zonă de importanță specială pentru mediu, cum ar fi zonele desemnate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE;</p>	<p>Aer <i>Probleme identificate: consum de energie ridicat în clădiri publice și rezidențiale;</i></p> <p>Majoritatea clădirilor rezidențiale utilizate astăzi au fost construite înainte de anul 1980 când nivelurile de izolare termică erau mult mai mici decât standardele curente și în lipsa unor standarde de eficiență privind anveloparea clădirii.</p> <p>Utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.</p> <p>Se propune reducerea impactului prin: <u>Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri</u></p>

¹ Strategia Europa 2020 și Al șaptelea program de acțiune pentru mediu, pachetul legislativ privind clima și energia pentru 2030

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Probleme identificate: spații verzi insuficiente, spații publice urbane degradate;

La nivelul Regiunii Sud-Est, există dispariții însemnate în ceea ce privește dimensiunea și calitatea spațiilor verzi, toate zonele urbane având însă nevoie de investiții în domeniu. Spațiile urbane verzi, de la parcuri și grădini până la acoperișuri verzi și ferme urbane, reduc poluarea aerului, apei și zgomotului, asigură protecție împotriva valurilor de caldură și mențin o conexiune între oameni și natură.

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecției și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Problema identificata: atractivitate scăzută a transportului public și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina;

În orașele din Regiunea Sud-Est transportul în comun este marcat de dificultăți. În cea mai mare parte acestea se datorează unui parc de mijloace de transport uzat fizic și moral, a unei rețele de străzi orășenești care datează de mai mulți zeci de ani având o lărgime insuficientă pentru a asigura un trafic fluent în condițiile creșterii numărului de automobile

În ceea ce privește mersul cu bicicleta, exista infrastructura pentru biciclisti in unele orase, dar este in general neregulata, nu formeaza o retea unitara si este de multe ori prost intretinuta. Promovarea mobilitatii alternative prin incurajarea formelor de transport alternativ (mersul pe bicicleta, car-pooling, car-sharing etc.) prin planificarea urbana si dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru ciclism (piste pentru biciclete) si extinderea zonelor pietonale, in special in marile aglomerari urbane, aduce beneficii considerabile si dimensiunii Decarbonare - emisiile si absorbtile GES. POR vine in intampinarea problemelor prezentate mai sus, in mod direct, prin masuri concrete de imbunatatire a acestui domeniu si cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluantilor rezultati din trafic, imbunatatirea calitatii aerului, reducerea zgomotului in aglomerarile urbane etc).

Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse

Obiectiv specific RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon

Problema identificata: Infrastructura rutiera regionala insuficient conectata la retea TEN-T, grad ridicat de congestie pe retea rutiera;

In ultima perioada, studiile de trafic si planurile de mobilitate urbana durabila realizate in regiune arata un grad ridicat de congestie pe retea rutiera, cu efectele negative asociate: poluare fonica si chimica crescute, niveluri ridicate de CO₂ deversate in atmosfera, intarzieri in realizarea calatoriilor, viteze comerciale reduse, etc., atat in aglomerarile urbane, cat si pe drumurile dintre acestea. Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de masuri care sa conduca la descongestionarea traficului si sa orienteze calatoriile catre moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante si/sau de transport public).

Prioritate 4. O regiune accesibilă

Obiectiv specific RSO3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Apă

Problema identificata: Infrastructura rutiera regionala insuficient conectata la retea TEN-T, grad ridicat de congestie pe retea rutiera;

Infrastructura rutiera existenta este precara, fara sistem de drenare a apelor pluviale. POR vine cu imbunatatirea infrastucturii si contruirea de alte drumuri, la standarde ridicate.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritate 4. O regiune accesibilă

Obiectiv specific RSO3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Problema identificata: valorificare insuficienta a potentialului turistic;

Infrastructura turistica majoritatea cladirilor nu sunt racordate la un sistem de canalizare sau nu dispun de statii de epurare compacte, asigurand protectia calitatii apei.

Prioritate 6. O regiune atractivă

Obiectiv specific RSO5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Obiectiv specific RSO5.2 Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane

Sol

Probleme identificate: spatii verzi insuficiente, spatii publice urbane degradate;

Reconversia și/sau reutilizarea spațiilor și terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane care sunt vacante sau neutilizate corespunzător transformarea lor în zone verzi, de agrement și recreere pentru populație ar putea îmbunătăți condițiile de viață ale locuitorilor și factorul de mediu sol.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific ROS2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Schimbări climatice

Probleme identificate: consum de energie ridicat în clădiri publice și rezidențiale;

Majoritatea clădirilor rezidențiale utilizate astăzi au fost construite înainte de anul 1980 când nivelurile de izolare termică erau mult mai mici decât standardele curente și în lipsa unor standarde de eficiență privind învelirea clădirii.

Utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Obiectiv specific RSO2.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice

Probleme identificate: spatii verzi insuficiente, spatii publice urbane degradate;

La nivelul Regiunii Sud-Est, exista disparitii insemnate in ceea ce priveste dimensiunea si calitatea spatiilor verzi, toate zonele urbane avand insa nevoie de investitii in domeniu. Spatiile urbane verzi, de la parcuri si gradini pana la acoperisuri verzi si ferme urbane, reduc poluarea aerului, apei si zgomotului, asigura protectie impotriva valurilor de caldura si mentin o conexiune intre oameni si natura.

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecției și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Problema identificata: atractivitate scazuta a transportului public si poluare excesiva a zonelor urbane ca urmare a utilizarii prioritare a transportului personal cu masina;

In orasele din Regiunea Sud-Est transportul in comun este marcat de dificultati. In cea mai mare parte acestea se datoreaza unui parc de mijloace de transport uzat fizic si moral, a unei retele de strazi orasenesti care dateaza de mai multi zeci de ani avand o largime insuficienta pentru a asigura un trafic fluent in conditiile cresterii numarului de automobile.

In ceea ce priveste mersul cu bicicleta, exista infrastructura pentru biciclisti in unele orase, dar este in general neregulata, nu formeaza o retea unitara si este de multe ori prost intretinuta. Promovarea mobilitatii alternative prin incurajarea formelor de transport alternativ (mersul pe bicicleta, car-pooling, car-sharing etc.) prin planificarea urbana si dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru ciclism (piste pentru biciclete) si extinderea zonelor pietonale, in special in marile aglomerari urbane, aduce beneficii considerabile si dimensiunii Decarbonare - emisiile si absorbtile GES. POR vine in intampinarea problemelor prezentate mai sus, in mod direct, prin masuri concrete de imbunatatire a acestui domeniu si cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluantilor rezultati din trafic, imbunatatirea calitatii aerului, reducerea zgomotului in aglomerarile urbane etc).

Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse

Obiectiv specific RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon

Problema identificata: Infrastructura rutiera regionala insuficient conectata la retea TEN-T, grad ridicat de congestie pe retea rutiera;

In ultima perioada, studiile de trafic si planurile de mobilitate urbana durabila realizate in regiune arata un grad ridicat de congestie pe retea rutiera, cu efectele negative asociate: poluare fonica si chimica crescute, niveluri ridicate de CO₂ deversate in atmosfera, intarzieri in realizarea calatoriilor, viteze comerciale reduse, etc., atat in aglomerarile urbane, cat si pe drumurile dintre acestea. Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de masuri care sa conduca la descongestionarea traficului si sa orienteze calatoriile catre moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante si/sau de transport public).

Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse

Obiectiv specific RSO3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Biodiversitate

Amplasarea neadecvată a noilor obiective (industrie, agricultură, comerț, rezidențial) în raport cu ariile naturale protejate.

Absența unor evaluări cumulative privind impactul fiecărui sector de activitate, și lipsa evaluărilor cumulative privind aglomerarea unor obiective (zone rezidențiale, zone industriale în expansiune) în areale restrânse.

Lucrări neadecvate de reconstrucție ecologică care nu ar permite refacerea habitatelor naturale.

La nivelul Regiunii Sud-Est exista disparitati insemnate in ceea ce priveste dimensiunea si calitatea spatiilor verzi, toate zonele urbane avand in sa nevoie de investitii in domeniu.

In mai 2020, Comisia Europeana a adoptat o noua strategie cuprinzatoare privind biodiversitatea pentru a readuce natura in viata oamenilor. Noua strategie privind biodiversitatea abordeaza factorii-cheie ai declinului biodiversitatii si urmareste sa integreze consideratiile legate de biodiversitate in strategia globala de crestere economica a UE. Strategia propune, printre altele, stabilirea unor obiective obligatorii pentru inverzirea oraselor, prin ecologizarea zonelor urbane si periurbane. In configurarea interventiilor pe acest domeniu in cadrul POR, au fost luate in considerare obiectivele prevazute in aceasta strategie.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Peisaj

Majoritatea cladirilor rezidentiale utilizate astazi au fost construite inainte de anul 1980. Anveloparea cladirilor imbunatateste aspectul exterior al acestora.

La nivelul Regiunii Sud-Est exista disparitati insemnate in ceea ce priveste dimensiunea si calitatea spatiilor verzi, toate zonele urbane avand insa nevoie de investitii in domeniu. Spatiile urbane verzi, de la parcuri si gradini pana la acoperisuri verzi si ferme urbane, reduc poluarea aerului, apei si zgomotului, asigura protectie impotriva valurilor de caldura si mentin o conexiune intre oameni si natura.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Populație și sănătate umană

La nivelul Regiunii Sud-Est exista disparitati insemnate in ceea ce priveste dimensiunea si calitatea spatiilor verzi, toate zonele urbane avand insa nevoie de investitii in domeniu. Spatiile urbane verzi, de la parcuri si gradini pana la acoperisuri verzi si ferme urbane, reduc poluarea aerului, apei si zgomotului, asigura protectie impotriva valurilor de caldura si mentin o conexiune intre oameni si natura.

Propunerea de **sprijini un transport urban sustenabil si durabil** prin infrastructuri pentru combustibili alternativi, statii/puncte de incarcare, ealizarea de sisteme de tip park and ride, sprijinirea realizarii/modernizarii de infrastructuri pentru deplasari nemotorizate, crearea/modernizarea traseelor pentru pietoni, investitii in infrastructura pentru ciclism, sisteme de inchiriere biciclete, coridor de mobilitate, alcatuit din unul sau mai multe propuneri/proiecte din PMUD-urile aprobate, considerat strategic la nivelul autoritatii publice locale care sa sprijine transportul public in comun de calatori, circulatia biciclistilor si/sau circulatia pietonilor, etc.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Obiectiv specific RSO2.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice

Aspecte culturale

Degradarea zonelor de interes cultural ca urmare a dezvoltării unor zone cu funcțiuni incompatibile cu zone care adăpostesc obiective culturale.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritate 6. O regiune atractivă

Obiectiv specific RSO5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Obiectiv specific RSO5.2 Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane

Conservarea resurselor naturale

Exploatarea resurselor neregenerabile într-un ritm alert.

Multe dintre orasele regiunii se confruntă cu probleme de atractivitate ca urmare a unui complex de factori demografici, culturali, economici, sociali și de mediu. Activitatea turistică este concentrată în câteva centre, restul obiectivelor rămânând în mare măsură nevalorificate. Un număr însemnat de *resurse naturale* rămân în umbră din cauza dificultăților de acces (în lipsa sau nemodernizate) și a lipsei unor amenajări minime care să permită vizitarea lor în condiții optime.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

Obiectiv specific RSO2.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;

Obiectiv specific RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;

Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse

Obiectiv specific RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon.

Eficiență energetică

Probleme identificate: consum de energie ridicat in cladiri publice si rezidentiale;

Majoritatea cladirilor rezidentiale utilizate astazi au fost construite inainte de anul 1980 cand nivelurile de izolare termica erau mult mai mici decat standardele curente si in lipsa unor standarde de eficienta privind anveloparea cladirii.

Utilizarea eficienta a energiei reprezinta o provocare nu numai din cauza resurselor limitate si cresterii continue a costurilor cu energia, dar si din punctul de vedere al schimbarilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera.

In ultima perioada, studiile de trafic si planurile de mobilitate urbana durabila realizate in regiune arata un grad ridicat de congestie pe rețeaua rutiera, cu efectele negative asociate: poluare fonica si chimica crescute, niveluri ridicate de CO₂ deversate in atmosfera, intarzieri in realizarea calatoriilor, viteze comerciale reduse, etc., atat in aglomerarile urbane, cat si pe drumurile dintre acestea. Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de masuri care sa conduca la descongestionarea traficului si sa orienteze calatorii catre moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante si/sau de transport public).

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

Obiectiv specific RSO2.1 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

Obiectiv specific RSO2.4 Promovarea adaptarii la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre si a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;

Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse

Obiectiv specific RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon.

Deșeuri

Depozitarea necontrolată a tuturor tipurilor de deșeuri.

Se propune reducerea impactului prin:

Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

	<p><u>Obiectiv specific RSO2.1</u> Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;</p> <p><u>Obiectiv specific RSO2.4</u> Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;</p> <p><u>Obiectiv specific RSO2.7</u> Intensificarea acțiunilor de protecției și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;</p> <p><u>Transport sustenabil</u> Valori depășite ale poluanților emiși de traficul auto (PM₁₀, PM_{2,5}, NO_x etc). Se propune reducerea impactului prin: <u>Prioritatea 2: O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri</u> <u>Obiectiv specific RSO2.1</u> Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; <u>Prioritate 3. O regiune cu emisii de carbon reduse</u> <u>Obiectiv specific RSO2.8</u> Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon. <u>Prioritate 4. O regiune accesibilă</u> <u>Obiectiv specific RSO3.2</u> Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.</p>
<p>(e) obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau de stat membru, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care acele obiective și orice considerații de mediu au fost luate în considerare în timpul elaborării lui;</p>	<p>În timpul elaborării PR Sud-Est 2021-2027 au fost stabilite următoarele obiective de protecție de mediu care au stat la baza evaluării:</p> <p>Aer: OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.; OM.2 Îmbunătățirea calității aerului în orașele/municipiile Programului;</p> <p>Apă (de suprafață și subterană) : OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.; OM.4 Îmbunătățirea stării corpurilor de apă și nedeteriorarea stării corpurilor de apă (Directiva Cadru Apă);</p> <p>Sol : OM.5 Limitarea și reducerea poluării punctiforme a solului; OM.6 Menținerea stării ecologice ale solului;</p> <p>Schimbări climatice: OM.7 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;</p> <p>OM.8 Adaptarea la schimbări climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice și de anticipare a</p>

	<p>efectelor schimbărilor climatice și de luarea de măsuri adecvate pentru a preveni sau minimiza efectele;</p> <p>Zgomot: OM.9 Limitarea zgomotului generat de deferite activități, în special în zonele urbane;</p> <p>Biodiversitate : OM.10 Îmbunătățirea și menținerea statutului de conservare pentru habitate și specii de floră și faună de importanță comunitară; OM.11 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;</p> <p>Peisaj: OM.12 Protecția și conservarea peisajului natural;</p> <p>Aspecte culturale: OM.13 Păstrarea și conservarea elementelor de patrimoniu cultural; OM.14 Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin turism durabil;</p> <p>Conservarea resurselor naturale : OM.15 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;</p> <p>Deșeuri : OM.16 Prevenirea generării deșeurilor și promovrea conceptului de "economie circulară", reducerea cantităților de deșeuri generate prin creșterea gradului de reciclare/valorificare în vederea reintroducerii în circuitul economic pentru toate tipurile de deșeuri, integrând soluțiile economiei circulare;</p> <p>Populație și sănătate umană : OM.17 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții; OM.18 Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate;</p> <p>Aspecte privind transportul sustenabil : OM.19 Facilitarea infrastructurii pentru asigurarea transportului electric și cu vehicule nemotorizate;</p> <p>Eficiență energetică: OM.20 Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor.</p>
<p>f) posibilele efecte semnificative asupra mediului (1), inclusiv asupra sănătății, în context transfrontieră</p>	<p>Prioritățile, măsurile și intervențiile <i>Programului Regional Sud-Est 2021-2027</i> vor avea un impact general pozitiv asupra mediului.</p> <p>Obiectivul de protecție a mediului și a sănătății populației este acela de a identifica un sistem echilibrat de armonizare a mediului și a activităților umane, care să aibă ca rezultate dezvoltarea sustenabilă a activităților antropice, calității mediului și calității vieții, respectiv a sănătății. Evaluarea impactului potențial al <i>Programului Regional pentru Regiunea de Sud-Est pentru perioada 2021-2027</i> asupra mediului printr-o evaluare strategică reprezintă un mijloc de direcționare spre o dezvoltare echilibrată și ecologică a arealului din aria de studiu.</p>

Prioritățile, obiectivele specifice și intervențiile *POR SE 2021-2027* vor avea un impact general pozitiv asupra mediului și **sănătății umane**.

Programul promovează următoarele tipuri de acțiuni:

- Consolidarea capacităților și competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate/Intensificarea cooperării între universități/ instituțiile de cercetare și dezvoltare și mediul de afaceri;
- Creșterea sprijinului pentru dezvoltarea afacerilor pentru consolidarea competitivității;
- Valorificarea avantajelor digitalizării, susținerea conceptului de SMART CITY;
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Regenerare urbană și spații verzi;
- Dezvoltarea mobilității regionale și locale;
- Conectivitate regională (îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T) și desconggestionarea traficului;
- Îmbunătățirea infrastructurii de educație și adaptarea la cerințele de pe piața muncii;
- Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului;
- Dezvoltare urbană durabilă;
- Sistemul de management și control al PR SE.

Conceptele de „infrastructură ecologică și infrastructură verde” sunt de dată recentă, după 2016 și necesită o atenție specială dedicată promovării acestora și dezvoltării soluțiilor pilot care pot fi reproduse ulterior. Principiile directe ale Programului pot fi definite astfel: adaptarea la efectele schimbărilor climatice, protecția mediului și ecosistemelor, tranziția energetică și economia cu emisii reduse de dioxid de carbon, etc.

Cele mai comune structuri care vor fi vizate sunt: parcurile, bulevardele mărginite de copaci, acoperișurile verzi, spațiile deschise, terenurile de joacă, terenurile agricole și pădurile din interiorul orașelor etc.

Prioritate 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city:

O.S. RSO1.1 Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;

O.S. RSO1.2 Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;

O.S. RSO1.3 Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în IMM-uri, inclusiv prin investiții productive;

O.S. RSO1.4 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.

Efecte în context transfrontalieră:

Având în vedere efectele unei astfel de activități care conduc la îndeplinirea obiectivului specific, tipurile de intervenții finanțabile nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.

Prioritate 2- O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri:

O.S. RSO2.1 Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor cu gaze cu efect de seră;

O.S. RSO2.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;

O.S. RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecției și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;

Efecte în context transfrontalieră:

Tipurile de intervenție finanțabile în vederea îndeplinirii obiectivului specific nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.

Prioritate 3 – O regiune cu emisii de carbon reduse:

O.S. RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de carbon:

Efecte în context transfrontalieră:

Tipurile de intervenție finanțabile în vederea îndeplinirii obiectivului specific nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.

Prioritate 4 – O regiune accesibilă

O.S. RSO2.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

Efecte în context transfrontalieră:

Tipurile de intervenție finanțabile în vederea îndeplinirii obiectivului specific nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.

Prioritate 5 – O regiune educată:

O.S. RSO4.2 Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin

	<p>dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line; O.S. RSO4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială; Efecte în context transfrontalieră: Având în vedere efectele unei astfel de activități care conduc la îndeplinirea obiectivului specific, tipurile de intervenții finanțabile nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.</p> <p>Prioritate 6 – O regiune atractivă: O.S. RSO5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane; O.S. RSO5.2 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în alte zone decât cele urbane; Efecte în context transfrontalieră: Având în vedere efectele unei astfel de activități care conduc la îndeplinirea obiectivului specific, tipurile de intervenții finanțabile nu sunt de natură să genereze efecte semnificative transfrontiere.</p>
<p>(g) măsurile preconizate pentru prevenirea, reducerea și, pe cât posibil, echilibrarea oricăror efecte adverse asupra mediului prin punerea în aplicare a planului sau programului;</p>	<p>Prevenirea și reducerea cât de complet posibil a efectelor adverse asupra mediului pot fi realizate prin considerarea evaluării de mediu în toate etapele de pregătire și implementare ale Programului.</p> <p>Stabilirea măsurilor de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului rezultate în urma implementării planului este o prevedere a Hotărârii de Guvern 1076/2004 privind stabilirea reducerii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. Trebuie precizat faptul că gradul de detaliu al <i>Programului Regional pentru Regiunea Sud-Est 2021-2027</i> și, respectiv, al evaluării strategice de mediu, nu permite identificarea detaliată a tuturor efectelor datorate implementării <i>Programului</i>.</p> <p>Prevenirea și reducerea cât de complet posibil a efectelor adverse asupra mediului pot fi realizate prin considerarea evaluării de mediu în toate etapele de pregătire și implementare ale <i>Programului</i> și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Evaluarea strategică de mediu va fi luată în vedere la realizarea și implementarea planurilor de rang inferior ce vor intra sub incidența prevederilor <i>Programului</i>; ✓ Proiectele propuse a fi realizate, cu impact asupra mediului, vor trebui evaluate din punct de vedere al impactului asupra mediului,

proces ce se va realiza in conformitate cu cerintele legislatiei nationale in vigoare. Astfel, vor putea fi identificate: efecte asupra mediului in aria proiectelor, cele mai bune tehnici si solutii disponibile pentru activitatile propuse, masuri necesare prevenirii, reducerii si compensarii efectelor negative asupra mediului generate de proiectele vizate, masuri pentru monitorizarea efectelor asupra mediului ale implementarii proiectelor;

✓ Concomitent cu evaluarile de impact, se va realiza si evaluarea cumulativa. Impactul cumulativ poate fi rezultatul unei serii de situatii asociat cu interactiunea dintre proiecte de dezvoltare similare sau cu acumularea de diferite efecte intr-o anumita zona. Astfel, evaluarea de impact realizata la nivel de proiect nu este suficienta pentru identificarea gamei largi a efectelor cumulative asupra mediului generata atat e presiunile existente, cat si de noile proiecte propuse prin *Program*;

✓ Evaluările de impact pentru proiectele promovate de *Program* vor avea la baza date reale, sigure, obtinute inclusiv prin masuratori efectuate direct in teren si obtinute prin prelucrarea acestor date privind starea initiala a mediului in aria proiectului. Acest lucru va permite luarea celor mai bune decizii, inclusiv monitorizarea ulterioara a efectelor cauzate de implementarea proiectului.

Pentru implementarea unor tipuri de lucrări/intervenții din *Programului Regional pentru Regiunea de Sud-Est pentru perioada 2021-2027* se propune un set de măsuri cu caracter general:

❖ MG1 – Etapizarea lucrărilor de construcție a proiectelor (ce rezultă din tipurile de intervenție) din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente și corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor pentru alte strategii, planuri și programe;

❖ MG2 – Luarea in considerație a tuturor aspectelor care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier, construcția de drumuri tehnologice, asigurarea utilităților până la zonele în care urmează să se facă pregătirea terenului pentru construcții (defrișări dacă sunt absolut necesare pentru realizarea proiectului, excavări, terasamente), carierele și/sau balastierele pentru obținerea materiilor prime, etc.;

❖ MG3 – Evitarea amplasării proiectelor în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate; în cazul în care acest fapt nu poate fi evitat, stabilirea măsurilor corespunzătoare conform planurilor de management ale ariilor protejate sau prin aplicarea măsurilor de evitare, reducere, compensare a efectelor semnificative asupra mediului stabilite în cadrul procedurii de evaluare adecvată;

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ MG4 - Amplasarea proiectelor în afara zonelor în care există/se extinde/se va implementa infrastructură necesară gestionării deșeurilor; ❖ MG5 - Asigurarea corelării planificării de urbanism cu planificarea gestionării deșeurilor; ❖ MG 6 – Evitarea poluării corpurilor de apă; ❖ MG 7 – Realizarea unor planuri de management de mediu pentru proiecte astfel încât pe toata durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.
<p>(h) o descriere a motivelor de selectare a alternativelor preconizate și o descriere a modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv orice dificultate întâlnită (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsa de cunoștințe teoretice în domeniu) în colectarea informațiilor solicitate;</p>	<p>Analiza a fost efectuată pe trei alternative, cea de bază, Alternativa 1 și Alternativa 2 - cea cu implementarea <i>Programului Regional pentru Regiunea de Sud-Est pentru perioada 2021-2027</i>.</p> <p>Alternativa de bază este cea în care situația în zona eligibilă rămâne neschimbată față de soluția fără <i>Program</i>. Este alternativa fără acțiune, cea a unui scenariu care păstrează status-quo-ul. Proiecțiile în această situație se bazează pe extrapolarea unor tendințe existente în prezent sau pe adoptarea unor măsuri impuse de situații punctuale, fără a influența pozitiv starea mediului, diminuarea poluării sau a riscurilor și dezastrelor actuale generate de schimbările climatice și activitățile antropice, aceasta fiind varianta „zero”.</p> <p>Alternativa 1 a propus adoptarea unor măsuri impuse, cu influențe pozitive asupra stării mediului, a diminuării poluării sau a riscurilor și dezastrelor provocate de schimbările climatice și activitățile antropice. În cadrul Alternativei 1 au fost analizate 5 obiective de politică, 7 priorități, cu obiectivele specifice și acțiunile proprii. În cadrul Alternativei 1 nu au fost incluse următoarele acțiuni, raportându-ne la Alternativa 2, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ conceptul de economie circulară, care se regăsește în Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri din cadrul priorității 1 - Obiectiv specific RSO1.3 Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive; ✓ acțiunea 2.5 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000 din cadrul priorității 2. O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri - Obiectiv specific RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare; ✓ acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar și din cadrul Priorității 5 – Obiectiv specific RSO4.2 Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin

	<p>dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și online.</p> <p>Implementarea <i>Programului</i> este Alternativa 2 propusă, prin care la nivel regional, dar cu influență directă asupra nivelului local se vor putea atinge țintele de reducere și atenuare a poluării așa cum reiese din prioritățile și obiectivele cuprinse în <i>Program</i>. Alternativa cu <i>Program</i> este o bază a continuării politicilor publice pentru introducerea unor „scenarii verzi”, pentru a se complementa cu alte strategii și planuri ce răspund la Agenda Verde a UE și la necesitățile interne privind investițiile privind îmbunătățirea stării mediului. Pentru a evalua influența pe care o au intervențiile și măsurile propuse prin fiecare dintre prioritățile analizate, au fost avute în vedere tendințele care țin de obiectivele de dezvoltare regională și națională. Această alternativă a fost comparată cu alternativă de bază, considerată de referință, cea fără modificări ale politicii de mediu, ale politicilor publice, dar și cu Alternativa 1.</p> <p>La alegerea Alternativei 2 au stat următoarele criterii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Concluziile Studiului de Evaluare Adecvată realizate pentru <i>Program</i>; ❖ Lecțiile învățate din perioadele anterioare de finanțare; ❖ Recomandările oferite de diferite ghiduri (Ghid generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe; Manualul de aplicare a procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe); <p>În urma analizei efectelor asociate alternativelor prezentate, rezultă că Alternativa 2 este cea cu cele mai multe beneficii de mediu.</p>
<p>(i) o descriere a măsurilor preconizate referitoare la monitorizarea prevăzută la articolul 10;</p>	<p>Prin raportul de mediu au fost stabilite măsurile de reducere și monitorizare a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului și s-au făcut recomandări în acest sens. Pentru proiectele care au urmat procedura de Evaluare a Impactului de Mediu – EIA sau Evaluarea adecvată (EA) - pentru care beneficiarii au responsabilitatea să monitorizeze intensitatea efectelor generate de proiect asupra componentelor de mediu afectate - datele privind indicatorii de monitorizare trebuie să fie furnizate de către sistemele de monitorizare stabilite prin evaluare.</p> <p>Aer/ Schimbări climatice : Se va monitoriza: OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;</p> <p>OM.2 Îmbunătățirea calității aerului în orașele/municipiile ale Programului;</p>

OM.7 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;

OM.8 Adaptarea la schimbări climatice și prevenirea riscurilor naturale, promovând beneficiile ecosistemice și de anticipare a efectelor schimbărilor climatice și de luarea de măsuri adecvate pentru a preveni sau minimiza efectele;

Indicatorii de monitorizare:

Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea emisiilor de poluanți în atmosferă (CO_x, NO_x, SO₂, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de construcție și implementare a proiectelor propuse prin POR SE 2021-2027

Apă (de suprafață și subterană): Se va monitoriza:

OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin reducerea emisiilor generate de către activitățile industriale, agricole, etc.;

OM.4 Îmbunătățirea stării corpurilor de apă și nedeteriorarea stării corpurilor de apă (Directiva Cadru Apă);

Indicatorii de monitorizare:

Număr de proiecte care vor contribui la diminuarea poluării apelor de suprafață prin racordarea la sistemul de canalizare respectând valorile limită admise de legislația specifică privind concentrația poluanților (metale grele, CBO₅, CCO_{Cr}, produse petroliere etc.) în sistemul de canalizare sau în receptori naturali;

Număr de proiecte care vor contribui la îmbunătățirea stării corpurilor de apă;

Număr de proiecte care nu vor afecta starea corpurilor de apă;

Sol: Se va monitoriza:

OM.5 Limitarea și reducerea poluării punctiforme a solului;

OM.6 Menținerea stării ecologice ale solului;

Indicatorii de monitorizare:

Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea emisii de poluanți în atmosferă (CO_x, NO_x, SO₂, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de construcție/exploatare a proiectelor propuse prin POR SE 2021-2027;

Numărul de poluări accidentale înregistrate și suprafețele afectate (ca urmare a proiectelor propuse prin POR SE 2021-2027), inclusiv cantitatea și tipul de substanțe care au determinat poluarea accidentală;

Biodiversitate: Se va monitoriza:

OM.10 Îmbunătățirea și menținerea statutului de conservare pentru habitate și specii de floră și faună de importanță comunitară;

OM.11 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;

Indicatorii de monitorizare:

Numărul de proiecte care vor contribui la menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor din cadrul ariilor naturale protejate și din proximitatea acestora.

Peisaj: Se va monitoriza:

OM.12 Protecția și conservarea peisajului natural;

Indicatorii de monitorizare:

Numărul de proiecte care vor viza transformări de peisaj care ar putea să apară ca urmare a realizării proiectelor propuse prin POR SE 2021-2027 (suprafețe de teren ocupate permanent și temporar, număr clădiri dezafectate);

Aspecte culturale: Se va monitoriza:

OM.13 Păstrarea și conservarea elementelor de patrimoniu cultural;

OM.14 Păstrarea și conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin turism durabil;

Indicatorii de monitorizare:

Număr de proiecte care vor viza numărul siturilor arheologice deschise pe diverse tronsoane ale investițiilor propuse urmare descoperirii unor situri arheologice etc.;

Conservarea resurselor naturale: Se va monitoriza:

OM.15 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;

Indicatorii de monitorizare:

Număr de proiecte care vor utiliza ca surse de energie și de transport, combustibili alternativi;

Deșuri: Se va monitoriza:

OM.16 Prevenirea generării deșeurilor și promovrea conceptului de "economie circulară", reducerea cantităților de deșuri generate prin creșterea gradului de reciclare/valorificare în vederea reintroducerii în circuitul economic pentru toate tipurile de deșuri, integrând soluțiile economiei circulare;

Indicatorii de monitorizare:

Numărul de proiecte care vizează reducerea cantității de deșuri generate, (tone/an) - propuse prin POR SE 2021-2027;

Populație și sănătatea umană/Zgomot: Se va monitoriza:

	<p>OM.17 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;</p> <p>OM.18 Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate;</p> <p>OM.9 Limitarea zgomotului generat de deferite activități, în special în zonele urbane;</p> <p><u>Indicatorii de monitorizare:</u> Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea numărului de persoane posibil a fi expuse la concentrații crescute ale poluanților în atmosferă din zona de implementare a proiectului finanțat prin POR SE 2021-2027; Număr de proiecte care vor contribui pozitiv la diminuarea numărului de boli profesionale și boli legate de profesie ce ar putea rezulta din implementarea proiectelor;</p> <p>Transport: Se va monitoriza:</p> <p>OM.19 Facilitarea infrastructurii pentru asigurarea transportului electric și cu vehicule nemotorizate;</p> <p><u>Indicatorii de monitorizare:</u> Număr de proiecte care vor contribui la asigurarea unui transport durabil, electric și/sau nepoluant;</p> <p>Eficiență energetică: Se va monitoriza:</p> <p>OM.20 Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea durabilă a resurselor</p> <p><u>Indicatorii de monitorizare:</u> Număr de proiecte care vor viza reabilitarea de unități publice; Responsabili pentru implementarea planului de monitorizare este beneficiarul PR SUD -EST 2021-2027 – respectiv ADR SUD-EST și beneficiarii de proiecte . Monitorizarea se va realiza anual .</p>
--	---

Concluziile Studiului de Evaluare Adecvată

Considerând extinderea teritorială a PR SE 2021-2027 nivelul strategic de abordare al evaluării, precum și faptul că majoritatea proiectelor nu pot fi localizate spațial (trasee/locații indicative), următoarele aspecte critice au fost luate în considerare:

- ❖ Analiza s-a realizat la nivel regional printr-o abordare „sit cu sit”, în vederea asigurării unei abordări unitare a evaluării;
- ❖ Ca urmare a extinderii spațiale la nivelul Regiunii Sud-Est, studiul nu a putut implica activități de teren pentru colectarea de date și informații, bazându-se în principal pe analiza GIS; menționăm că la această etapă, zona geografică inclusă reprezentativă pentru categoriile de investiții, unde sunt incluse obiectivele Programului este mai

largă, urmând ca la etapa de evaluarea impactului asupra mediului, zona geografică să fie mai specifică, localizată;

- ❖ Analiza a inclus doar acele resurse geospațiale care acoperă uniform și integral regiunea de SE (ex: limitele ariilor naturale protejate, utilizarea terenului, etc.);
- ❖ Analiza a inclus și utilizarea informațiilor existente în planurile de management aprobate până în prezent, dată fiind disponibilitatea Planurilor de Management pentru cea mai mare parte a siturilor Natura 2000, dar și setul de măsuri minime de conservare pentru cele ce nu dețin planurile aprobate;
- ❖ Toate informațiile privind prezența, efectivele, presiunile identificate la nivelul siturilor Natura 2000, au fost extrase exclusiv din Formularele standard Natura 2000, plecând de la prezumția că datele conținute în acestea (actualizate în 2020) sunt complete, actuale și suficiente pentru derularea evaluării;
- ❖ Aprecierea impactului s-a realizat preponderent pe baza analizei GIS, cuantificând suprafețele din interiorul și imediata vecinătate a siturilor Natura 2000 care ar putea fi afectate de proiectele propuse.

Prezentul studiu de evaluare adecvată a fost realizat ținând cont de cele mai bune practici care pot fi aplicate la acest nivel strategic, iar aspirația noastră a fost aceea de a încerca o cuantificare cât mai precisă a principalelor forme de impact potențial asupra rețelei naționale de situri Natura 2000. O astfel de țintă poate fi considerată prea exigentă dată fiind multitudinea de presupuneri și ipoteze luate în considerare, și ținând cont de nivelul de analiză precum și de resursele și informațiile avute la dispoziție.

Este foarte important să precizăm faptul că rezultatele prezentului studiu trebuie interpretate cu precauție, ele reprezentând doar o „primă imagine de ansamblu” asupra impactului proiectelor propuse spre finanțare în cadrul PR SE 2021-2027 asupra rețelei Natura 2000 și nu o evaluare de detaliu a impactului asupra tuturor tipurilor de habitate și specii de interes comunitar. Principalele limitări ale prezentului studiu constau în:

- ✓ Dificultatea localizării spațiale exacte a tipurilor de habitate și a speciilor de interes comunitar (procesul de cartare și inventariere a habitatelor și speciilor Natura 2000 se află în prezent în desfășurare și va dura încă un număr de ani);
- ✓ Traseele/locațiile proiectelor propuse spre implementare nu sunt definite, precizăm că în cadrul analizei au fost luate în considerare doar potențiale proiecte ce pot fi propuse spre finanțare;
- ✓ Aprecierea sensibilității zonelor din interiorul siturilor Natura 2000 s-a realizat prin considerarea procentului de habitate și specii prezente pe fiecare tip de utilizare a terenului, față de numărul total de habitate și specii de interes comunitar existente în fiecare sit. Metoda aleasă, reprezintă cea mai bună abordare utilizată pentru a putea oferi o imagine cât mai amplă cu privire la impactul generat de implementarea proiectelor propuse în cadrul PR SE 2021-2027 asupra rețelei naționale de situri Natura 2000, însă nu poate surprinde importanța teritoriilor siturilor pentru fiecare tip de habitat și fiecare specie de interes comunitar (altfel spus, conform metodologiei utilizate, noi am considerat că un sit afectat pe o suprafață de 5% ar corespunde unui impact nesemnificativ, fără a ști însă dacă în interiorul acelor 5% din suprafața afectată a sitului nu ar putea să se găsească întreg teritoriul unui habitat sau al unei specii și astfel la nivelul acestora din urmă impactul să fie semnificativ). O astfel de analiză nu

poate fi realizată decât la nivelul unui sit sau al unui proiect bine definit, ceea ce nu avem în acest moment în cadrul Programului;

- ✓ Localizarea spațială convențională a habitatelor și speciilor (în funcție de tipul de utilizare al terenului) reprezintă o abordare prudentă (nu s-a ținut cont de extinderea spațială a habitatelor indicată în formularul standard, considerând, de exemplu, că orice habitat de pajiște poate fi regăsit pe toate suprafețele de pajiști din situl respectiv), însă inefficientă în localizarea cu exactitate a zonelor cu adevărat critice pentru menținerea habitatelor și speciilor pentru care a fost desemnat situl;
- ✓ Analiza GIS s-a bazat pe utilizarea unor dimensiuni standard ale proiectelor precum și ale distanțelor de impact. Este evident că o astfel de abordare poate produce în unele cazuri supraestimări și în alte cazuri subestimări ale impactului generat.

Toate aceste limitări întâmpinate în cazul prezentului studiu, prezentate anterior, fac imposibilă estimarea impactului pentru fiecare tip de habitat și fiecare specie de interes comunitar, iar, la acest nivel de analiză, studiul poate sugera zonele unde trebuie intervenit la nivelul proiectelor pentru evitarea apariției unor tipuri de impact semnificative.

În urma derulării procedurii de evaluare strategică de mediu pentru Programul PR SE 2021-2027 s-a concluzionat că acesta va avea un impact general pozitiv asupra mediului și sănătății umane la nivel regional și local, majoritatea acțiunilor vizând în mod direct sau indirect îmbunătățirea calității vieții și sănătății umane și a stării mediului.

REFERINȚE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Galați;
2. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Vrancea;
3. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Buzău
4. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Brăila;
5. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Tulcea;
6. Raport județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Constanța;
7. Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014 – 2020;
8. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Galați;
9. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Vrancea
10. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Buzău
11. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Brăila;
12. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Tulcea;
13. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor– județul Constanța;
14. Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România;
15. Planurile de management, regulamente și fișele standard al ariilor naturale incluse în rețeaua Natura 2000;
16. Strategia Națională privind Schimbările Climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon;

- 17.Strategia Națională și Planul Național de acțiune pentru gestionarea siturilor contaminate din România din 2015;
- 18.Planul național de acțiune în domeniul schimbărilor climatice;
- 19.Plan de management al bazinului hidrografic Buzău - Ialomița;
- 20.Plan de management al bazinului hidrografic Siret;
- 21.Planul de management al bazinului hidrografic Prut-Bârlad;
- 22.Plan de management al bazinului hidrografic Dobrogea – Litoral;
- 23.Plan de management al bazinului hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea;
- 24.Institutul Național al Patrimoniului, Lista monumentelor istorice, 2015
(<https://patrimoniu.ro/monumente-istorice/lista-monumentelor-istorice>).

Întocmit:

Expert evaluator de mediu:

KVB CONSULTING & ENGINEERING

